

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

розбіжностями у наборі лексичних одиниць, які використовуються у заголовках, експресивно-стилістичними факторами, а також змістовим співвідношенням між текстом та заголовком. Ці операції включають граматичні та семантичні трансформації, міжрівневі трансформації. Для адекватного перекладу необхідно знати особливості перекладацьких трансформацій, адже існують відмінності між структурою англійських та українських заголовків.

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ МУДРІСТЬ 智慧 zhìhuì В КИТАЙСЬКОМОВНОМУ РЕЛІГІЙНОМУ ХРИСТІЯНСЬКОМУ ДИСКУРСІ

Кім Ольга Вячеславівна, аспірантка 1 року навчання
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к.ф.н. Н.В. Руда

Ще з давніх часів людство турбувало питання, що таке мудрість, і в чому вона полягає, якими рисами характеру повинна бути наділена мудра людина, а також, як стати мудрецем. Різні світогляди по-різному відповідають на ці запитання, хоч і мають багато спільного.

Тлумачний словник української мови так визначає мудрість: «1. Властивість і якість за знач. мудрий (мудрий – наділений, обдарований великим розумом; який має значний життєвий досвід; розумний, досвідчений) 2. Глибоке знання, розуміння, узагальнення чогось; досвід. 3. Що-небудь складне, трудне.»[3]

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що вивчення концепту МУДРІСТЬ в рамках релігійного християнського світогляду допоможе зрозуміти, якою є мудра людина з точки зору християнина, забезпечить ефективну міжкультурну комунікацію (наприклад, християнина і атеїста або україномовного християнина та китайськомовного християнина), буде сприяти більш точному перекладові текстів з елементами релігійного християнського дискурсу.

Дослідження виконане на матеріалі однієї з книг Біблії, а саме «Приповісті Соломонові». Вибір матеріалу дослідження обґрунтовано тим, що метою книги є саме пізнання мудрості, що і зазначено на початку книги: «Приповісті Соломона, сина Давидового, царя Ізраїлевого, щоб пізнати премудрість і карність, щоб зрозуміти розсудні слова, щоб прийняти напоумлення мудрости, праведности, і права й простоти, щоб мудрости дати простодушним, юнакові пізнання й розважність.»[Прип.1:1-4]

Концепт набуває властивостей лінгвокультурного концепту лише за наявності імені концепту. Ім'я концепта – це мовний знак, наділений

наступними рисами: частотність, стилістична незабарвленість, ступінь синтаксичної свободи, широкозначність та вживаність як семантичного множника під час лексикографічного опису концепта[2]. Отже, ім'ям концепту МУДРІСТЬ в китайськомовному релігійному християнському дискурсі було обрано лексему 智慧 zhìhuì.

Ми пропонуємо класифікацію лексичних засобів вербалізації концепту МУДРІСТЬ 智慧 zhìhuì в китайськомовному релігійному дискурсі за семантичною ознакою:

- 1) Мудрість як знання, наприклад: 知识 zhīshì знання, 学问 xuéwèn наука.
- 2) Мудрість як глибоке розуміння, кмітливість; наприклад: 聪明 cōngmíng розумний, 明白 míngbai розуміти, 智谋 zhìmóu кмітливий.
- 3) Мудрість як дія наставлення, наприклад: 训海 xùnhuì повчати, 管教 guǎnjiào наставляти, 教训 jiàoxun виховувати, 责备 zébèi картання.
- 4) Мудрість як праведність, чесність та істина; наприклад: 义 yì праведність, 公义 gōngyì справедливість, 公平 gōngpíng справедливість, 诚实 chéngshí чесність, 真理 zhēnlǐ істина.
- 5) Мудрість як особливі відносини з Богом, наприклад: 仰赖 耶和華 yǎnglài yēhéhuá покладатись на Бога, 认识神 rènshishén знати Бога.
- 6) Мудрість як закон, норма, заповіт; наприклад: 法则 fǎzé закон, 诫命 jièmìng заповіт, 命令 mìnglìng наказ.
- 7) Мудрість як покора, слухняність, наприклад: 听从 tīngcóng, 谨守 jǐnshǒu.
- 8) Мудрість як найдорожчий скарб, наприклад: 白银 báiyín срібло, 黄金 huángjīn золото, 珍珠 zhēnzhū перлина, 瞳人 tóngrén зіниця ока.
- 9) Мудрість як вірний життєвий шлях, наприклад: 耶和華的道 yēhéhuáde dào шлях Господень, 善人的道 shànrénde dào шлях добра, 光明的道 guāngmíngde dào шлях світла.
- 10) Мудрість як першооснова всього, наприклад: 起头 qǐtóu початок, 亘古 gèngǔ споконвіку, 太初 tàichū першооснова.
- 11) Мудрість як працьовитість, наприклад: 手勤 shǒuqín працьовитий, 勤劳 qínláo працьовитий.
- 12) Мудрість як милість і доброта, наприклад: 慈爱 cí'ài милість, 行善 xíngshàn робити добрі вчинки, 恩德 ēndé чеснота.
- 13) Мудрість як джерело життя, наприклад: 生命 shēngmìng життя, 生命树 shēngmìngshù дерево життя, 医治 yīzhì зцілення, 拯救 zhěngjiù спасіння.

Отже, концепт МУДРІСТЬ 智慧 zhìhuì в китайськомовному релігійному дискурсі реалізований за допомогою дійсно широкого спектру лексем, кількість і семантика яких дозволяють зробити висновок, що

концепт МУДРІСТЬ 智慧 zhìhuì є одним з ключових концептів китайськомовного релігійного дискурсу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біблія переклад проф. Івана Огієнка – Київ: Українське Біблійне Товариство, 2009.– 1152 с.
2. Воркачев С.Г. Алгебра смысла: имя концепта / Воркачев С.Г.. // Вестник ИГЛУ. – 2012. – С. 142–150.
3. Словник української мови Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://sum.in.ua/s/mudryj>.
4. 圣经 – 南京爱德印刷有限公司: 中国基督教协会, 2014年. – 旧约 941 页, 新约 326 页.

ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ ТРАНСКРИПЦІЇ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Кірносова Надія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Цісар Наталія Зіновіївна, кандидат філологічних наук, доцент
Український католицький університет

1. Транскрипцію створюють насамперед для пересічних носіїв української мови, а не для тих, хто вивчає китайську. За транскрипцією не можна студіювати фонетику китайської мови, як і будь-якої іншої іноземної мови (для цього існують спеціальні курси фонетики). Відтак, вимову китайських слів варто адаптувати до: по-перше, артикуляційного апарата носіїв української мови, по-друге, до фонетичних особливостей української мови.

2. Така адаптація має бути системною. Пропоновану практичну транскрипцію з китайської мови на українську створено на фонологічних засадах, окрім того враховано, що **БАЗОВОЮ ФОНЕТИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ Є ТОНОВАНИЙ СКЛАД**, який має чітку структуру (детально описано в роботі Драгунових [1]): поділяється на ініціаль і фіналь, де ініціаль іноді може бути відсутньою, але фіналь повинна бути завжди і може складатися з однієї або кількох (максимум трьох) голосних, об'єднаних у дифтонги або трифтонги. Відтак, фіналь, своєю чергою, може бути поділена на медіаль — централь — терміналь (у старих китайських фонетиках виділяли медіаль і риму, куди включали централь і терміналь). Централь присутня в усіх складах завжди — вона несе тон, медіаль і/або терміналь можуть бути відсутніми (нульовими). Утворена в ХХ столітті транскрипція китайських ієрогліфів на основі латинської абетки (пін'їнь) була покликана максимально представити всі елементи складу, навіть нульові, тому під час укладання української